

СТАНОВИЩЕ

За дисертацията на Инна Диловска на тема

„ДИРИГЕНТСКИ ПРОБЛЕМИ В БЪЛГАРСКОТО СИМФОНИЧНО ТВОРЧЕСТВО - 1960 до 1990г.“

от проф. Пламен Джуров

Темата „ДИРИГЕНТСКИ ПРОБЛЕМИ В БЪЛГАРСКОТО СИМФОНИЧНО ТВОРЧЕСТВО - 1960 до 1990г.“ е предизвикателно широка, обемна и сложна. Ина Диловска е разработила изследването си на 167 страници в девет глави и необходимите допълнения – солидна библиография. Текстовете от електронни източници и 43 нотни примера от партитури на автори от периода 1960 – 1990г.

Периодът 1960 -1990г.е много интензивен в българската музика – и като изпълнителска практика, и като творческа активност. Държавните симфонични оркестри /9 на брой/ са напълно комплектувани с кадри и инструментариум и са в състояние да изпълняват и най-мощните произведения. Интензивна е и публичната дейност на тези оркестри – някои от тях надхвърляха бройка от 100 концерта годишно. Заедно с това съществуващите представителни форуми /”Нова българска музика, Преглед на оркестрите и фестивалите/ стимулираха композиторите да създават нови и нови произведения в условията на творческа конкуренция. Не трябва да се забравя, че в посочения период управлението и организацията беше съвсем различна. Пример за това е изискването във всяка симфонична програма да има българско произведение. Българските композитори бяха мотивирани този вид музикална практика. В този период освен творческата интензивност на отделните автори имаме и събирането на три поколения автори - едновременно творят и Панчо Владигеров и най-младите като Георги Арnaudов. Сложността на темата е в значителния обем от новосъздадени и твърде различни произведения, създадени в периода 1960 – 1990 година. Многообразието на творческите подходи беше следствие и на негласната творческа надпревара, на амбициите за търсене на нови композиционни техники, нова звучност и провокативност.

Инна Диловска е осъзнала сложността на задачата и погледнала на творческото изобилие от „птичи поглед”, описвайки значителна част от произведенията с техните общи жанрови и стилови характеристики,

комбинация от оркестрови състави, многообразието на нотописа в днешно време и поредица други детайли, характерни за съвременната партитура. В подготвителния период, заедно с набавянето на необходимите партитури, тя усвои и огромен обем от текстови източници за което доказателство е и списъка в библиографията. В случая е необходимо да напомня един печален факт. Това е „апокрифността” на повечето съвременни български партитури –твърде малко са печатните издания на български партитури от разглеждания период. А правилни изводи могат да се правят ако имаш възможност да се запознаеш със всички произведения от даден период – в случая от 1960 до 1990 година.

Едно от достойнствата на дисертацията е, че избраните за анализ произведения дават достатъчно примери за специфични проблеми в диригентския анализ и практическото му приложение. Всъщност, именно подборът на изследваните произведения определя и развитието на дисертационния труд. След детайлно проучване на десетси произведения, тя избира представителен набор от произведения, носещи различна проблематика от класически изписаните партитури. Тя разумно е потърсила опора в публикациите от това време, цитира множество други изследвания, статии и критики. И все пак в центъра на вниманието е диригентския подход като анализ и избор на диригентски решения.

Намирам за много уместно подреждането на анализиранияте проблеми в отделни глави / от втора до шеста /като общо представяне и конкретизация чрез партитурите, включени в текста:

- диригентски проблеми, свързани с жанровата принадлежност и жанровата драматургия;
- проблеми, свързани с времевата, темповата и метроритмичната организация;
- звуковисочинната организация;
- видовете оркестрови състави и техните технически и изразни особености;
- новите практики в нотописа.

Тези аспекти на композицията са ключ за по-широк и задълбочен анализ при предварителната работа върху партитурата, в осмислянето и като цялост и намиране точната характеристика на различните детайли.

Много симпатичен е подхода на Инна Диловска в девета глава и споделяне на личен опит в изпълнението на съвременна композиция /”Практически диригентски проблеми и техни решения в репетиционния процес на Симфония № 4 от Цветан Цветанов”/ По повод тази глава следва да напомним че възможността млад диригент да постави съвременен българско произведение в професионален оркестър е минимална. Това може да се случи ако/ евентуално/ е на щат. Голямата част от симфоничните произведения от периода 1960 - 1990 са за троен състав. Това бяха стандартите на нотните листа които са произвеждаха от Съюзът на българските композитори. След „реформата” през 2010 година в България останаха само две филхармонии – в София и Плевен и три „симфониети”. Тяхната численост /на симфониетите/ генерално се разминава със съставите, необходими за изпълнението на знакови български произведения. А и в сегашните условия за нашите оркестри изпълнението на български произведение е твърде трудно и „нерентабилно”.

Оценявам изследването на Инна Диловска не само като личен успех и познание, но и като възможност на читатели- професионалисти да навлязат по-плътно в полето на съвременната българска музика, да развият по-широк аналитичен подход към партитурата и нейните безкрайни тайнства.

Гласувам „ЗА” присъждане на образователна и научна степен „Доктор” на Инна Диловска.

Проф. Пламен Джуров